
Barcelona by Wyngaerde

Autor:

Data de publicació: 19-10-2016

La Barcelona del segle XVI

1563. Barcelona by Wyngaerde (Wijngaerde).

Espectacular vista de la Barcelona del segle XVI, tota closa dins els murs medievals, al peu de Montjuïc i de Collserola una mica més enllà. L'àmplia panoràmica i perspectiva alçada que va buscar l'autor són per traure-s'hi el barret.

1563. Barcelona by Wyngaerde.

Montjuïc amb el castell, més enllà la platja i les maresmes del Llobregat. Les galeres de remes davant les Drassanes, amb les muralles: antiga (Rambla) i nova (Paral·lel). A la dreta, el desaparegut convent de Sant Francesc, Zón Estudi-Universitat de Barcelona (1219)

1563. Barcelona by Wyngaerde.

La ciutat tancada dins les muralles, al peu del Tibidabo, amb les torres de la catedral i del Palau Major (centre) i de Santa Maria del Mar (davant el portal de mar) retallades a l'horitzó. El port apunta un incipient espigó.

1563. Barcelona by Wyngaerde.

El tancament de la muralla al passeig de Sant Joan. La Torre de Sant Joan és la més alta de la zona, davant el pany de muralla on hi haurà el setge del 1714.

1563. Barcelona by Wyngaerde.

Més enllà de Montjuïc, la costa verge, potser amb el far del Llobregat al fons. Esplèndids els colors rogencs del cel, com si d'una posta de sol es tractés. Montjuïc era només una torre de senyals o farell, sense fortificació encara, la primera de les quals es promourà cap al 1640.

1563. Barcelona by Wyngaerde.

Penya-segat de Montjuïc, sense ronda litoral, amb l'ermita de Sant Bertran penjada sobre les roques. Les galeres de guerra, fondejades davant les drassanes. En pocs anys, partiran cap a Lepant.

1563. Barcelona by Wyngaerde.

La Torre de les Puces a la muralla de mar antiga, al capdavall de la Rambla, amb l'imponent antic convent de St. Francesc a primera línia de mar.

1563. Barcelona by Wyngaerde.

L'espectacular sky-line de la ciutat medieval i moderna: de l'Església del Pi i la Catedral (amb la torre del Palau Major) fins al campanar de l'antiga Església de Santa Caterina, amb Santa Maria del Mar enmig del barri de Ribera, i el convent de la Mercè a primera línia.

1563. Barcelona by Wyngaerde.

La ciutat del segle XVI extramurs: només camps i monestirs. A tocar de la porta de Sant Daniel, el desaparegut monestir de Sant Agustí i Santa Clara, amb la ferma torre de Sant Joan. Fora muralla el primer Convent dels Àngels.

1563. Barcelona by Wyngaerde.

La part de llevant de la muralla de mar, amb el desguàs del Rec Comtal.

1563. Barcelona by Wyngaerde.

Tràfec comercial al Portal de Mar amb un incipient espigó, iniciat al segle XV, i que es convertirà en la dàrsena corba característica del port barceloní a partir de 1590.

Detalls de la Barcelona de Wyngaerde

1563. Barcelona by Wyngaerde. Detall de les Drassanes i de la Torre de les Pucetes, al capdavant de la primera muralla, la que conforma les actuals Rambles. A la muralla exterior, la del Paral·lel, la Porta de Santa Madrona.

1563. Barcelona by Wyngaerde. Detall de l'antic convent de Sant Francesc, a primera línia de muralla de mar, i de l'atapeïment de la trama urbana dins els murs de la ciutat.

1563. Barcelona by Wyngaerde.Detall de la Porta de Sant Antoni, i de com l'ampliació a la segona muralla estava plena d'hortes i mai no s'omplí de cases. Al capdamunt de la nova muralla, la Porta de Tallers; al capdamunt de la muralla antiga, la Torre de Canaletes. El monestir de Valldonzella, extramurs.

1563. Barcelona by Wyngaerde.Detall de Santa Maria del Pi. A tocar de muralla, el monestir i església romànics de Santa Anna.

1563. Barcelona by Wyngaerde.Detall del nucli central del barri gòtic de la ciutat. Extramurs del Portal de l'Àngel, el convent dels jesuïtes, el de Pedralbes, i l'antiga vila de Sarrià.

1563. Barcelona by Wyngaerde.Detall de l'antiga església i convent de Santa Caterina, primera Universitat de Barcelona, amb la magnífica agulla gòtica. En mala hora derruïts el segle XIX, ara un simple mercat, per l'ànim d'esborrar Catalunya del Mapa .

1563. Barcelona by Wyngaerde.Detall de la muralla de llevant, des del Portal Nou fins a la Porta de Sant Daniel. El campanar del convent i església de Santa Clara en primer terme, a l'angle de la muralla, derruïts pels atacs del setge de 1714. Al fons, el campanar de Sant Agustí, convertit en caserna espanyola després de la submissió de la ciutat, i el Portal Nou al seu darrere.

1563. Barcelona by Wyngaerde. Detall de l'angle de llevant de la muralla, amb la Torre de Sant Joan a l'esquerra i l'antic convent dels Àngels, extramurs.

1563. Barcelona by Wyngaerde. Detall de la Catedral del Mar, Santa Maria. Només la torre de mar era del tot acabada.

1563. Barcelona by Wyngaerde. Detall de la Porta de Mar i de l'arrodonida Torre Nova. A la platja, el tràfec comercial i de pescadors.

1563. Barcelona by Wyngaerde. Detall d'una galera de rem, bogada pels penats.

1563. Barcelona by Wyngaerde. Les barques i les casetes dels pescadors a la platja, amb algunes galeres, potser de nolieig, fondejades a la sorra.

1563. Barcelona by Wyngaerde. Detall de llevant de la muralla de mar, amb el Rec Comtal desguassant a la platja. En aquest tram, aigua de 7 pams de profunditat.

Una altra Barcelona de Wyngaerde

1563. Barcelona by Wyngaerde.

La capital catalana de la segona meitat del segle XVI. El gravat, bellament acolorit, és fet des de la típica perspectiva de la muntanya de Montjuïc, a l'igual que la primera coneguda de la ciutat, la vista de Georg Hoefnagel, de 1535, publicada dins el *Civitates Orbis Terrarum* de Gerog Braun (1572). S'hi aprecia amb claredat el doble cinturó de muralles medieval, que no s'acabà mai d'omplir del tot i l'horitzó de la ciutat és dominat pels nombrosos campanars d'esglésies i basíliques.

1563. Barcelona by Wyngaerde.

El preciós gravat és presidit per la torre de senyals del turó de Montjuïc, darrere del qual s'obre tota la plana barcelonina. Mentre que al segle XX aquesta plana l'hem vista curulla de carrers i de cases, aleshores, la ciutat s'acabava a la segona muralla medieval, la del Cerimoniós. A nord, oest i sud, a les hortes i extramurs, els antics convents i els petits pobles dels voltants, com ara Sarrià, i la plana fineix a les faltes de Collserola, que llavors semblava molt allunyada.

1563. Barcelona by Wyngaerde.

Vista oberta de la meitat esquerra del gravat, en què sobta la llunyania de Collserola i la grandària del pla barceloní extramurs en comparació a les dimensions de la ciutat emmurallada.

1563. Barcelona by Wyngaerde.

El gravat de l'artista de Flandes, aleshores sota el domini espanyol en temps de Felip II. Per encàrrec i a nòmina de la

cort, féu una colla de gravats de ciutats dels diversos territoris hispànics del monarca. Per aquest motiu, el nom de la ciutat presenta l'escut del rei espanyol enmig. Wyngaerde dibuixà tres gravats de la ciutat des de diferents perspectives marítimes o costaneres. A mig aire de la Vall d'Hebron, s'hi anota el monestir de Sant Jeroni, i una mica més avall el poble de Sant Martí de Provençals. Són destables els tons ataronjats del cel, que semblen voler retratar els colors de l'albada.

1563. Barcelona by Wyngaerde.

L'sky-line barceloní que ha definit de manera ben característica la ciutat des del segle XIV fins al XIX. El gran edifici de la Seu era el més destacat de la ciutat, i s'acompanyava principalment, a esquerra del gravat, per l'església i campanar dels Sants Just i Pastor, el massís campanar del Pi, i a la dreta, per l'agulla de la desapareguda església gòtica de Santa Caterina, i per les torres de la Catedral del Mar, Santa Maria. La ciutat medieval i moderna era una ciutat d'una altra densitat de població, com pretén reflectir la munió de cases agombolades dins la muralla.

1563. Barcelona by Wyngaerde.

L'horta de la ciutat extramurs de Sant Antoni. Fins i tot un pagès llaurant amb mula hi és presentat. La porta de Sant Antoni, que era la que rebia el camí de Lleida i d'Espanya, era ben fortificada, i pel carrer del Carme portava a la Porta Ferrissa de la Rambla. A l'esquerra, a peu de camí, una petita construcció, potser la Creu Coberta ja coberta, i més enllà el monestir femení cistercenc de Santa Maria de Valldonzella.

1563. Barcelona by Wyngaerde.

Detall del pany de muralla del futur Paral·lel barceloní, amb el Portal de Sant Pau a l'encreu de la Porta de la Boqueria de la muralla de la Rambla. El carrer de Sant Pau era dels únics trams de muralla a muralla amb continuïtat d'edificacions: el futur Raval. El recorregut de Les Rambles, el carrer més popular de la ciutat des de l'enderroc de les muralles, és ben visible en el gravat, fins dalt al Portal de l'Àngel. L'antic monestir extramurs de Sant Pau del Camp havia quedat englobat dins el recinte de la tercera muralla, com s'observa darrera del portal, tocant a la Rambla.

1563. Barcelona by Wyngaerde.

Detall del farell de Montjuïc d'aquella segona meitat del segle XVI. No hi hagué una primera fortificació fins a la Guerra dels Segadors. La imatge de la massissa torre quadrada, entotsolada al cim del turó, és d'una enorme bellesa plàstica. La torre despallada, amb els tres pals de senyals i politges sense senyeres, cosa que n'accentua la solitud, ben bé és la imatge d'una Barcelona del passat. Dins el mur visible de torre, l'artista hi amagà la signatura. Als peus, l'escala d'accés a la torre i, probablement, la casa del faroner.

1563. Barcelona by Wyngaerde.

Des del farell de Montjuïc, la ciutat als peus de l'artista, des d'on pogué copsar fins als més petits detalls urbanístics de l'urbs catalana cinccentista. S'hi pot ullar la muralla de Mar, amb tota la platja, les barques de pescadors a la sorra, i la Porta de Mar. Sembla que aleshores només hi havia una petita dàrsena (al voltant de la qual veiem una colla de petits vaixells) i que encara no havia començat la construcció del gran i característic moll corbat, datada de cap al 1590.

1563. Barcelona by Wyngaerde.

En primer terme, als peus de Montjuïc, les Drassanes, la torre rodona de les Puces i l'església i campanar de l'antic convent de Sant Francesc. En primer terme el Portal de Santa Madrona que donava a la porta de les Drassanes de la segona muralla. A les Drassanes Reials de Barcelona, aixecades en temps de Pere II, i sobre les quals s'hi bastí l'edifici gòtic actual, s'hi construïren les galeres de guerra de l'armada catalana medieval, terror d'enemics i infidels, senyores de la Mediterrània.

1563. Barcelona by Wyngaerde.

Els grans vaixells, de guerra o de nolieig de mercaderies, restaven ancorats a prop de la platja. Dalt de la torre, un home prova de manejar les cordes i politges, i això dóna idea de la gran proporció dels màstils. Des del segle XII, probablement d'origen italià, es feia anar a la costa mediterrània aquest sistema de comunicació marítima comercial, sobre la base d'un codi combinat de boles i banderes en tres pals, amb el qual s'arribà a disposar d'una certa i ràpida transmissió de missatges que ha perdurat fins a la invenció dels moderns sistemes.

1563. Barcelona by Wyngaerde.

Detall de l'espectacular bosc de torres i campanars de la ciutat al segle XVI, i l'arremolinament d'edificis de la ciutat vella.